

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 522 | כ"ז חשון תש"ע | 4.11.10 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kav-lahinuch.co.il
מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

שיא חדש; 24% מבין הנבחנים מהמגזר היהודי קיבלו התאמות בבחינות הבגרות באנגלית ומתמטיקה

מנהלת גף לקויי למידה במשרד החינוך; כשליש מהבקשות להתאמות נדחות מדי שנה

בקרב תלמידים שהוריהם בעלי הכנסה נמוכה, וביישובים הנמצאים בעשירונים החברתיים-כלכליים הגבוהים מאשר ביישובים הנמצאים בעשירונים החברתיים-כלכליים הנמוכים. יש לציין, כי פערים אלו נמצאו רק בקרב מקבלי ההתאמות ברמות 1 ו-2. לעומת זאת, לא נמצאו כמעט פערים הקשורים למעמד החברתי-כלכלי של התלמידים בין מקבלי ההתאמות ברמה 3. עם זאת בדו"ח הלמ"ס מצוין: "ככל שהרקע החברתי-כלכלי של התלמיד מבוסס יותר כך עולים סיכוייו להיכלל בין מקבלי ההתאמות".

את ה"אינפלציה" באחוז התלמידים מקבלי ההתאמות במגזר היהודי ניתן, אולי, להסביר בכך שחלק מהמאבחים חשים מחויבות 'לספק את הסחורה' להורים שמשלמים לא מעט עבור האבחון, וממליצים על התאמות גם כשאלו אינן נחוצות. על טענה זו אומרת מנהלת גף לקויי למידה במשה"ח, ד"ר יהודית אלדור: "אנו מאמינים כי הקוד האתי של בעלי המקצוע בכל תחום הוא הבסיס המוסרי לעבודתם. עם זאת, יש באפשרות משה"ח לעקוב אחר ההתנהלות המקצועית של המכונים, כיוון שהוועדות המחוזיות, הבודקות את הזכאות להתאמות, בודקות כל אבחון בקפידה. אכן גילינו בעבר במספר מקרים, לא רב למזלנו, בעיה אתית או מקצועית, וטיפלנו בהם בחומרה".

(המשך בעמ' 2)

בעשור האחרון הוכפל שיעור התלמידים המקבלים התאמות בבחינות הבגרות בישראל. שיעור מקבלי ההתאמות עומד על כ-20% מכלל הנבחנים, לעומת 11% בשנת 2000. כך עולה מדו"ח חדש של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בנושא "פני החברה בישראל". כידוע, במבחני הבגרות קיימות התאמות מסוגים שונים. ההתאמות ברמות 1 ו-2 מעניקות לנבחנים הקלות בתנאי הבחינה, אך לא בתכנים שבה. התאמות אלו מאושרות על ידי ביה"ס. ההתאמות ברמה 3 מורכבות יותר, ומעניקות הקלות בתנאי הבחינה ובתוכן שלה כאחד. התאמות אלו מאושרות בוועדות מחוזיות של משה"ח. בדו"ח מצוין, כי לאחרונה נערך בלמ"ס מחקר על מקבלי ההתאמות בבחינות הבגרות באנגלית ובמתמטיקה. במחקר נמצא פער גדול מאוד בין אחוז התלמידים מהמגזר היהודי שקיבלו התאמות במקצועות אלו לאחוז התלמידים במגזר הערבי; 24% מבין הנבחנים במגזר היהודי קיבלו התאמות באנגלית ובמתמטיקה, לעומת 7.5% מבין הנבחנים במגזר הערבי, שקיבלו התאמות באנגלית, ו-7% - במתמטיקה. במחקר נמצא עוד, כי החלק הארי של ההתאמות שקיבלו תלמידים היה בשתי הרמות הקלות. רק 11% מההתאמות באנגלית ו-9% מההתאמות במתמטיקה היו ברמה 3.

כמו כן נמצא במחקר, כי שיעור מקבלי ההתאמות גבוה במידה משמעותית בקרב תלמידים שהוריהם בעלי הכנסה גבוהה מאשר

56% מהציבור סבורים כי מערכת החינוך אינה שיוויונית

פרופ' יולי תמיר; "מערכת החינוך צריכה להתמרד נגד הניסיון להניח על כתפיה את כל בעיות החברה"
56% מהציבור סבורים, כי מערכת החינוך אינה מערכת שיוויונית. תחושה זו חזקה במיוחד בקרב בני עדות המזרח ובקרב בעלי הכנסה נמוכה. כך נמצא בסקר שערך מכון סמית עבור מכללת אחוה. הסקר הוצג בכנס אחוה הרביעי לחינוך וערכים, שהתקיים בשבוע שעבר. עוד נמצא בסקר, כי 37% מהציבור סבורים שקיימת במערכת החינוך אפליה של הפריפריה לעומת המרכז. הכנס הוקדש השנה להיבטים הפוליטיים והכלכליים של החינוך. הנושאים המרכזיים שאליהם התייחסו מרבית הדוברים בכנס היו הפערים וההפרטה במערכת החינוך. ההרצאה המרכזית בכנס הייתה של שרת החינוך לשעבר, פרופ' יולי תמיר. לדברי פרופ' תמיר, מערכת החינוך אינה מסוגלת להתגבר על הפערים בחברה ואינה צריכה לנסות לעשות זאת. פרופ' תמיר ביקרה בחריפות את תנועת "הכל חינוך", שלטענתה מטפחת בציבור את האשליה שמערכת החינוך מסוגלת לפצות על הפערים בחברה. לטענתה, גורמים כמו הכל החינוך, שבראשם עומדים לא אחת אנשי עסקים, מסירים מעצמם את האחריות לפעול לתיקון הפערים בחברה בכך שהם

פרופ' יולי תמיר; "מערכת החינוך צריכה להתמרד נגד הניסיון להניח על כתפיה את כל בעיות החברה"
מטילים את המשימה על מערכת החינוך. "מערכת החינוך צריכה להתמרד נגד הניסיון להניח על כתפיה את כל בעיות החברה", הוסיפה פרופ' תמיר. לטענתה, גם אם תקבל מערכת החינוך תקציבים גבוהים מאוד, היא לא תוכל לפצות על מה שהילדים אינם מקבלים בבית. כשילד ממשפחה במצוקה מגיע לגן הילדים כבר נוצרו בינו לבין ילדים ממשפחות מבוססות פערים עצומים. פרופ' תמיר מייחסת את הסיבה המרכזית לאי-השיוויון במערכת החינוך לפערים בתקצוב שמעניקות רשויות מקומיות שונות למערכות החינוך שלהן ולא לתקצוב הממשלתי. לטענתה, ההשקעה הממשלתית בחינוך נוטה לטובת האוכלוסיות החלשות, אם כי מעט מדי. לדברי פרופ' תמיר; "אבי-אבות הפערים בישראל היה הרגע שבו הוחלט שהרשויות המקומיות יעניקו תקציבים למערכות החינוך שלהן כפי יכולתן". לדבריה, הפער בין מה שעירייה חזקה, כמו עיריית תל אביב, מעניקה למערכת החינוך שלה, ובין מה שעירייה חלשה בפריפריה מעניקה הוא עצום.

(המשך בעמ' 2)

שיא חדש; 24% מבין הנבחנים מהמגזר היהודי קיבלו התאמות בבחינות הבגרות באנגלית ומתמטיקה

(המשך מעמ' 1)

על פי הנתונים בדו"ח, אחוז מקבלי ההתאמות במגזר היהודי בישראל גבוה במיוחד. בדו"ח הלמ"ס מצוין כי הוא מתייחס להתאמות הניתנות לתלמידים לקויי למידה. האם נתוני הדו"ח מלמדים על כך ששיעור התלמידים לקויי הלמידה בישראל גבוה במיוחד בקנה מידה עולמי? ד"ר אלדור אינה סבורה כך. לדבריה, יש לזכור כי לא כל מקבלי ההתאמות הם תלמידים לקויי למידה. ד"ר אלדור מציינת, כי התאמות במבחנים ניתנות בישראל למגוון רחב של אוכלוסיות נוספות; תלמידים חולים, תלמידים הסובלים מלקויי ראייה, תלמידים בעלי הפרעות פסיכיאטריות או הסובלים מחרדה. כמו כן, בשנים האחרונות ניתנו התאמות באופן גורף לתלמידים תושבי יישובי עוטף עזה, כתוצאה מהמצב הביטחוני. ד"ר אלדור מוסיפה, כי בשנת 2009 עמד שיעור לקויי הלמידה במערכת החינוך בישראל על 9.8%. מדובר באחוז דומה לאחוז לקויי הלמידה במדינות מערביות אחרות, קנדה, למשל. לגבי הקשר שנמצא במחקר בין הרקע הכלכלי-

חברתי לבין אחוז מקבלי ההתאמות בבחינות הבגרות, מציינת ד"ר אלדור "כי מדובר בנושא מורכב". לדבריה, ברור כי הנגישות של אוכלוסייה בעלת אמצעים והשכלה לביצוע אבחונים גבוהה יותר מאשר הנגישות של אוכלוסיה שנאלצת לעשות סדרי עדיפויות כלכליים. עם זאת מדגישה ד"ר אלדור את העובדה שבמחקר הלמ"ס לא נמצא קשר בין הרמה החברתית-כלכלית של התלמידים לסיכוי שלהם לקבל התאמות ברמה 3, שהן התאמות שניתנות לאחר בדיקה קפדנית בוועדות המחוזיות של משה"ח. ד"ר אלדור מייחסת עובדה זאת לפעולות שמבצע בשנים האחרונות משה"ח כמו; מימון אבחונים לתלמידים מעוטי יכולת בכ-700 מלגות אבחון מדי שנה, בדיקה קפדנית של כל בקשה המוגשת להתאמה, שבעקבותיה נדחות כשליש מהבקשות, והכשרת אנשי מקצוע בתוך בתיה"ס ובשירותים הפסיכולוגיים לביצוע תהליכי איתור מוקדמים ואבחונים, המתקיימת בעיקר במגזר הערבי.

56% מהציבור סבורים כי מערכת החינוך אינה שיוויונית

(המשך מעמ' 1)

לדברי פרופ' תמיר, במדינות שבהן מערכות החינוך מוצלחות ושיוויוניות, למשל פינלנד, דנמרק, סינגפור ודרום קוריאה, התקצוב הוא ריכוזי ומגיע אך ורק מהמדינה. לעומת זאת בישראל נוצר מצב שבו ישנן רשויות מקומיות שיכולות להשקיע בחינוך פי חמישה ואפילו פי עשרה מרשויות מקומיות אחרות. תמיר טוענת, כי בשנים האחרונות נוטשות את הערים החלשות בצפון הארץ ובדרומה האוכלוסיות היותר מבוססות, ועוברות להתגורר בהרחבות של הקיבוצים וביישובים קהילתיים. לטענתה, הסיבה העיקרית למעבר הזה הוא האפשרות של ההורים לשלוח את ילדיהם למערכת החינוך של תנועת ההתיישבות, שהיא בעלת משאבים כלכליים גבוהים בהרבה ממערכות החינוך של הערים באזורים הללו. לטענת פרופ' תמיר, בדרך זו מתרוקנים בתיה"ס בערים החלשות בדרום ובצפון מהאוכלוסיות החזקות. "הסיפור של ההתיישבות הכפרית בישראל הוא סיפור של הפרדה חינוכית. כך עוברת מערכת החינוך כיום תהליך של בידול ופיצול מעמדי. יש אמנם ילדים מבריקים, המצליחים למרות תנאי המצוקה שבהם הם גדלים. אבל ההשוואה צריכה להיות בין הילד בעל היכולת הבינונית ממשפחה מבוססת, שיגמור אוניברסיטה, לבין הילד הבינוני ממשפחת מצוקה - שאין לו שום סיכוי".

ההפרטה. יחידותיו, פירטה את שיטת ההפרטה שבה נוקט השלטון, שאותה כינתה "המדריך למפריט המתחיל". לדבריה, השיטה היא לקצץ בתקציבי הגוף הציבורי שאותו מבקש השלטון להפריט, מה שגורם לירידה באיכות השירות שגוף זה מעניק. בעקבות זאת מוצג הגוף הציבורי כמערכת לא יעילה, שההפרטה יכולה ליעל ולשפר. מכאן כבר הדרך להפרטה קצרה. יחידותיו, תיארה כיצד ההפרטה מתקיימת במערכת החינוך; "זה מתחיל מבי"ס המוקדם לכאורה בשל סיבה אידיאולוגית, וגובה כ-2,000 ש"ח לחודש מכל תלמיד. לאחר שנה-שנתיים פונה ביה"ס למשה"ח ולעירייה ומבקש מהם הכרה. הנימוק הוא שמדובר בבי"ס איכותי, המעוניין לפתוח את שעריו לציבור הרחב של התלמידים ביישוב". לדבריה, בדרך זו ביה"ס הופך לחלק מהחינוך המוכר, ומקבל תקצוב מהמדינה ומהרשות המקומית. למרות זאת, ממשיך ביה"ס לגבות שכר לימוד גם מההורים. לבי"ס כזה יש הרבה יותר משאבים כלכליים מאשר לבי"ס ציבורי, מה שמבטיח השקעה גדולה יותר בכל תלמיד. לדברי יחידותיו, לתלמיד ממשפחה ענייה אין סיכוי להתקבל לבי"ס כזה. כך מתעצמים הפערים בין תלמידים ממשפחות מבוססות לתלמידים ממשפחות עניות במערכת החינוך. לדבריה, אי אפשר להאשים את ההורים על כך שהם מעוניינים להעניק לילדיהם את החינוך הטוב ביותר, ולכן האחריות למנוע את הפרטת מערכת החינוך היא של משה"ח והממשלה.

יעוץ למורים מנהלים וועדים

הזכויות שלך צריכות בדיקה תקופתית אצל עיריית זהבי

האם הינכם מודעים לכל הזכויות להן הינכם זכאים? מה הן הזכויות המגיעות לכם ביציאה לפנסיה? לא תמיד אפשר לממש מחר את מה שמגיע לכם היום - אז למה לחכות? באווירה נינוחה

פגישה ושכרה בצידה

יעוץ מקצועי עדכני ודיסקרטי

הינכם מוזמנים:

- לייעוץ לקראת פרישה.
- לייעוץ בנושאי שנת שבתון.
- לבדיקה רגילה של רכיבי שכר וזכויות.
- לייעוץ בנושאי מחלות ו/או

עיקרי נושאי הייעוץ:

- פנסיה.
- כדאיות פרישה מעבודה.
- תכנון הקריירה.
- ייעוץ והכוונה בעזיבת מערכת החינוך.
- הדרכה וליווי במו"מ מול מעסיקים.
- פיצויי פיטורין.
- בדיקת השכר ומרכיביו.
- גמולים.

לשבתון יוצאים בראש שקט
09-9542108

תלמידים רבים בלוד חשים חרדה; העירייה לא מצליחה לאייש תקנים בשירות הפסיכולוגי

הוועדה, כי בלוד קיימת רשלנות בטיפול באוכלוסייה הערבית כבר 50 שנה. לדבריו; "20 שנה נאבקנו להקים בעיר תיכון למגזר הערבי, ורק לאחר שמונתה ועדה קרואה, הוחלט לפני שנה להקים כאן סוף סוף תיכון עירוני". במהלך הביקור בתיכון הערבי שוחח חבר הכנסת אבי דיכטר עם תלמידים בערבית, והתרשם מתוכנית לימודים המתקיימת בתיכון שעליה סיפרו לו. במסגרת התוכנית לומדים התלמידים אחת לשבוע בחוג למשפטים באוניברסיטת תל אביב. אחת מהתלמידות סיפרה על חוק כבוד האדם וחירותו, שעליו למדו התלמידים במסגרת התוכנית בשבוע שעבר. גם בביקור בביה"ס היסודי מעפילים הפגינו התלמידים תחושות חרדה. במהלך הביקור בלוד הבטיח חבר הכנסת דנון, כי הוועדה לשלום הילד תוודא שהתקציב המיוחד שאישרה בחודש שעבר הממשלה ללוד, בסך 130 מיליון ש"ח, יגיע למקומות הנכונים וישפיע על ילדי העיר.

עיריית לוד אינה מצליחה לאייש את התקנים לפסיכולוגים בשירות הפסיכולוגי העירוני. כך גילו חברי הוועדה לזכויות הילד בכנסת, שביקרו השבוע במוסדות חינוך בלוד. הוועדה מציינת, כי הסיבה למחסור בפסיכולוגים בלוד היא השכר הזעום שהעירייה מציעה – כ-3,500 ש"ח בלבד. חברי הוועדה ביקרו בתיכון הערבי החדש בעיר ובביה"ס היסודי מעפילים. במהלך הביקור בבתי"ס ערכו חברי הוועדה שיחות עם תלמידים, שמהם התרשמו כי רבים מהם סובלים מחרדות וממצוקה נפשית בעקבות האירועים הפליליים הקשים בעיר בשנה האחרונה. לדברי יו"ר הוועדה, חבר הכנסת דני דנון; "ראינו את הפחד בעיניים של הילדים. חלק אפילו פחדו לדבר. המצוקה הקשה מזכירה את מצוקת ילדי שדרות בעת שנפלו עליהם קסאמים, אך לרשויות החינוך לקח זמן להפנים את הצורך בהיערכות מיוחדת". מפקח המגזר הערבי במחוז מרכז, טארק אבו חאג'לה, אמר לחברי

עלייה ניכרת במספר תלמידי התיכון במגזר היהודי הלומדים ערבית

לימודי ערבית תקשורתית, בהיקף של שיעורים שבועיים, בכיתות ה' בכל בתי"ס היסודיים במגזר היהודי בצפון. השנה הצטרפו לתוכנית 120 בתי"ס יסודיים במחוז, בנוסף ל-31 בתי"ס יסודיים שבהם מופעלת התוכנית מזה מספר שנים. בכנס השתתפו המפמ"ר לערבית, ד"ר שלמה אלון, נציגי ארגון קרן אברהם, שפיתחה את תוכנית הלימודים בערבית תקשורתית המופעלת בבתי"ס היסודיים בצפון, אנשי יחידת טל"מ – טיפוח לימודי מזרחנות בצה"ל וכ-110 מורים לערבית.

משה"ח הוסיף השנה 2,300 שעות לימוד להוראת השפה הערבית בתיכונים במגזר היהודי. על כך נמסר בכנס למורים לערבית שערך מחוז צפון השבוע בעפולה. מהנתונים הארציים שהתפרסמו לקראת הכנס עולה, כי בעשור האחרון חל גידול ניכר במספר התלמידים במגזר היהודי הנבחרים בבחינות הבגרות בערבית. על פי הנתונים, 9,847 תלמידים נבחנו בבחינות הבגרות בערבית ברמת 5-1 יחידות לימוד בתש"ע, לעומת 1,956 בתש"ס. בכנס המחוזי נמסר עוד, כי בשנת הלימודים הנוכחית מתקיימים

המדרשה
מרכז חינוכי לתחומי החיים היהודיים בישראל באורנים

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף בכיר לארגון הלימודים
הממונה על השוויון בין המינים בחינוך

אורנים
המכללה האקדמית לחינוך

מובילות/מובילי מגדר בבתי הספר

תכנית חדשה לנשות ואנשי חינוך, צוות ניהול, רכזות/רכזים ומורות/מורים, השואפות/ים להביא לשינוי עומק בתרבות הבית-ספרית בנושא השוויון בין המינים. התכנית כוללת ידע תאורטי והגברת המודעות לסוגיות מגדריות הנוגעות למשפחה, לחברה הישראלית ולתרבות היהודית, תוך התמקדות במערכת החינוך. כמו כן תעסוק התכנית בליווי מעשי של פרויקטים בבתי הספר ובקהילה.

מנחות:

תמי לוז גרבר רכזת מכר מגדר ותוכניות נשים במדרשה באורנים
שלומית רביצקי טור-פז עו"ד, מנהלת "שערים - בית מדרש ישראלי" ומנחת קבוצות במדרשה באורנים

ימי א', 16:00-20:00. מפגש ראשון: ל' חשוון תשע"א 7.11.10 (112 שעות אקדמיות).
שכר הלימוד: 300 נח. הלימודים יתקיימו במדרשה באורנים, קרית טבעון.

תנאי קבלה: המלצה של מנהל/ת בית הספר ו/או המדריכה המחזיזת לשוויון בין המינים של משרד החינוך.

לפרטים: תמי לוז גרבר, 052-8204785, tluz@hamidrasha.org.il

האיחוד האירופי יסייע בקידום החינוך המקצועי-טכנולוגי בישראל

מערכת החינוך המקצועית בישראל להפוך לרלוונטית ולתכליתית יותר. במאמר מצוין, כי משה"ח מציע תוכנית למודרניזציה של החינוך המקצועי-טכנולוגי בישראל, שהמרכיב המרכזי שלה הוא חיזוק המעורבות של המגזר העסקי בתחום זה. משתתפי הסמינר הישראליים ביקשו מארגון ETF לסייע ביישום התוכנית, בעיקר בהעברת מידע על פעולות מוצלחות לקידום החינוך המקצועי-טכנולוגי שמתקיימות במדינות האיחוד האירופי. באתר מצוין, כי לדו"חות הישראליים הוכנו משוברים של מומחים

**במרבית מדינות האיחוד האירופי
לומדים למעלה מ-60% מתלמידי
התיכונים בחינוך המקצועי.**

עמיתים מדנמרק, גרמניה והולנד. בקבוצת עמל טוענים, כי הסקירה באתר ETF אינה מציגה תמונה מלאה של הסמינר. לדברי סמנכ"לית עמל, ד"ר רונית אשכנזי, לא נעשתה בסקירה הפרדה בין החינוך הטכנולוגי, המתייחס להכשרה לתעשיות מתקדמות, ובין החינוך המקצועי, המתייחס לתעשיות הוותיקות יותר, בישראל. לטענתה, החינוך הטכנולוגי ברשתות עמל ואורט נותן כיום מענה לכל הרמות של התלמידים – הנדסת מחשבים לתלמידים המצטיינים, תוכנית "טכנאי", בגרות – לתלמידים הבינוניים ותוכנית "הזנק לתעשייה" – לתלמידים החלשים.

לעומת זאת מודה ד"ר אשכנזי, כי בחינוך המקצועי קיים צורך בשיפור ניכר ברמת ההכשרה, ולישראל יש מה ללמוד בתחום זה ממדינות האיחוד האירופי. ד"ר אשכנזי מציינת את שיתוף הפעולה ההדוק, לראשונה מזה שנים, שנוצר בין המינהל למדע וטכנולוגיה במשה"ח, משרד התמ"ת, התאחדות התעשיינים והרשתות הטכנולוגיות, במטרה לקדם את החינוך המקצועי-טכנולוגי בישראל.

כתובת אתר <http://www.etf.europa.eu/web.nsf?Open> ETF;

בחודש שעבר התקיים במרכז הפיתוח של רשת אורט בתל אביב סמינר "Torino Process", שעסק בחינוך המקצועי-טכנולוגי בישראל. "Torino Process" הוא מיזם למחקר השוואתי בין מדינות האיחוד האירופי, בנושא החינוך המקצועי. מדובר במרכז מומחים של האיחוד האירופי הממוקם בטורינו שבאיטליה. מטרת המיזם היא לפתח את החינוך המקצועי במדינות האיחוד האירופי, באמצעות למידה הדדית על הנעשה בתחום זה במדינות השונות. המיזם מנוהל על ידי ארגון European Training Foundation – ETF. ישראל הצטרפה לאחרונה למיזם. כידוע, במרבית מדינות האיחוד האירופי לומדים למעלה מ-60% מתלמידי התיכונים בחינוך המקצועי. במדינות אלו ההכשרה המקצועית במסגרת החינוך המקצועי-טכנולוגי היא ברמה גבוהה ומתקיימת בשיתוף הדוק עם המגזר העסקי והתעשייה, ומעמד הבוגרים אינו נופל מזה של מעמד בוגרי החינוך העיוני.

בסמינר בתל אביב השתתפו; משלחת של ארגון ETF בראשות המנכ"לית, מדלין סרבן, ראש המינהל למדע וטכנולוגיה במשה"ח, ד"ר עופר רימון, ונציגים מהמינהל, משרד התמ"ת, התאחדות התעשיינים ורשתות החינוך הטכנולוגי. בסמינר הוצגו בפני האורחים שני דו"חות מקיפים, בנושא החינוך הטכנולוגי וההכשרה המקצועית בישראל ובנושא שיתוף הפעולה בין המגזר העסקי למערכת החינוך בישראל. את הדו"חות הכינו ד"ר רונית אשכנזי ורפאלה באלס מרשת עמל וד"ר אלי אייזנברג ואסנת חכמון מרשת אורט. שני הדו"חות יועלו לאתר ארגון ETF בסוף החודש הנוכחי.

באתר הארגון התפרסמה בשבוע שעבר סקירה קצרה של המשלחת האירופית על הסמינר. מהסקירה ניתן ללמוד על התרשמותה של המשלחת מההתנאים שהוצגו בפניה. בסקירה מצוין, בין היתר, כי בישראל אין עדיין חזון המשותף לגורמים השונים המעורבים בחינוך המקצועי, לגבי פיתוח ההון האנושי וכישורי הלמידה הנדרשים בחינוך המקצועי. עוד מצוין, כי לחינוך המקצועי יש תדמית שלילית בישראל. כמו כן מצוין, כי על

חדש על המדף

הכלה ונגישות – על תכנון לימודים ותוכניות לימודים לתלמידים עם מוגבלויות

עם המורות ראיונות והתקיימו תצפיות בשיעורים שהן לימדו בכיתות. במחקר נמצא, כי בבתי"ס הרגילים מבוססת תוכנית הלימודים לתלמידים המשולבים על מתווה תוכנית הלימודים הכללית. לעומת זאת, בבתי"ס לחינוך מיוחד נקבעת תוכנית הלימודים על ידי הצוות עצמו, ותכנון הלימודים מתמקד ביכולות ובקשיים של התלמידים.

בפרק הראשון של הספר מוצג הרציונאל לתכנון תוכניות לימודים לתלמידים בעלי מוגבלויות. בפרק השני מנותחים המדיניות והעשייה בתחום פיתוח תוכניות הלימודים לתלמידים בעלי מוגבלויות. בפרק השלישי מוצגים כלים מעשיים לתכנון תוכניות לימודים לתלמידים אלו. כמו כן מוצגות בפרק זה דוגמאות לתוכניות לימודים אישיות לתלמידים בעלי מוגבלויות. הפרק הרביעי עוסק בהכשרה ובפיתוח המקצועי הדרושים למורים בחינוך המיוחד ולמורים משלבים בחינוך הרגיל. הספר יצא לאור בהוצאת מכון מופ"ת.

במערכת החינוך בישראל לומדים כ-150 אלף תלמידים בעלי מוגבלויות – כ-40% מהם במוסדות החינוך המיוחד וכ-60% משולבים במוסדות החינוך הרגילים.

ספר חדש, מאת ד"ר גלעדה אבישר, מתאר את הסוגיות העומדות בפני אנשי החינוך, העוסקים בתכנון לימודים ובפיתוח תוכניות לימודים לתלמידים בעלי מוגבלויות, בחינוך המיוחד ובבתי"ס רגילים. שם הספר – "הכלה ונגישות – על תכנון לימודים ותוכניות לימודים לתלמידים עם מוגבלויות". ד"ר אבישר משמשת כמרצה בכירה בחוג להכשרת מורים לחינוך המיוחד במכללת בית ברל.

מהספר עולה, כי בשתי מסגרות החינוך – ביה"ס לחינוך מיוחד וביה"ס הרגיל, קיימת התייחסות שונה לתכני הלימוד של התלמידים בעלי המוגבלויות. בנושא זה מתוארים בספר ממצאי מחקר, בהשתתפות 33 מורות, שנערך בשנים תשס"ו-תשס"ז. חלק מהמורות מלמדות בבתי"ס לחינוך מיוחד וחלקן – בכיתות משלבות בחינוך הרגיל. במסגרת המחקר נערכו

בו של עובדי החברה. בשנת 2009 הוענקו בדרך זו מאות אלפי ש"ח לבתי"ס על יסודיים בישראל.

■ 370 תלמידים השתתפו בחפירות ארכיאולוגיות בתל אסור – כ-370 תלמידי שכבת ט' מבתי"ס העל יסודיים שבמועצה האזורית מנשה, השתתפו במהלך החודש האחרון בחפירות ארכיאולוגיות באתר תל אסור, הסמוך לנחל עירון. בתל אסור התקיים בתקופת הברונזה המאוחרת יישוב כנעני. בתי"ס שהשתתפו בפרויקט הם חטיבות הביניים מבואות עירון וגוונים ואולפנת כפר פינס. כל אחד מבתי"ס השתתף בפרויקט במשך כשבוע. החפירות הארכיאולוגיות נערכו בהדרכת צוות של 12 ארכיאולוגים מאוניברסיטת חיפה, בראשות ד"ר שי בר. לדברי ד"ר בר: "היו לנו המון חששות, אבל כשאנחנו רואים את ההתלהבות, הרצון והמחויבות של בני הנוער ואת התוצאות המקצועיות, אנחנו בהחלט יכולים לסכם את הפרויקט כהצלחה גדולה". לדבריו, תל אסור אמנם מרוחק כקילומטר אחד בלבד מכל אחד מבתי"ס, אבל התלמידים לא ידעו דבר על ההיסטוריה של המקום. ד"ר בר הוסיף, כי נדהם מההתלהבות התלמידים מהעבודה באתר ומהשמחה הגדולה שלהם על כל חרס שגילו. התלמידים חפרו את מערכת הביצורים של האתר ואף השתתפו בחשיפת גילוי מפתיע – מבנה מינהלי מרשים מהתקופה האשורית.

■ את אילן רמון הוענק לתלמידי תיכון המצטיינים בלימודים ובהתנדבות – התעשיידע – עמותת החינוך של התאחדות התעשיינים, בשיתוף עם משה"ח, משרד המדע ומשפחתו של האסטרונוט אילן רמון, העניקה לאחרונה את "אות אילן רמון" לשבעה תלמידי תיכון מרחבי הארץ. האות מוענק, זו השנה השישית, לתלמידים המשלבים מצוינות בלימודים, נתינה ומנהיגות. אחת הזוכות בפרס היא תלמידת אולפנת חורב בירושלים, אודליה גוטליב. גוטליב לומדת במגמות ביוטכנולוגיה וביזימייה. בנוסף לכך מתנדבת גוטליב במוקד ארגון "לב אחד" ובבית תמחו'. זוכה נוסף בפרס הוא תלמיד בי"ס אורט ספיר בירושם, ראובן שטל. שטל לומד במגמות פיזיקה ומחשבת ישראל בבית"ס ובמקביל – לתואר ראשון בכימיה ופיזיקה באוניברסיטה הפתוחה. כמו כן פעיל שטל במועצת הנוער המחוזית ומתנדב במרכז המדעים בירושם. בפרס זכתה גם תלמידת תיכון אוהל שם ברמת גן, הדר אראל. אראל לומדת במגמות מדעי המחשב ופיזיקה, ומשתתפת ב"וועידת האו"ם לצעירים" ובארגון "זרעים של שלום".

עוד זוכה בפרס הוא תלמיד תיכון רבין בבאר שבע, גיא דאהן. דאהן לומד במגמות פיזיקה ותיאטרון בבית"ס. כמו כן מתנדב דאהן בארגון "לתת" ומשמש כמדריך בתנועת הצופים. בפרס זכתה גם תלמידת בי"ס אמי"ת בבית שמש, ישראלה מקרה. מקרה לומדת במגמת ביולוגיה ומתנדבת ב"מועדוניית הנערה" ובתנועת נוער שכונתית שהקימה בעצמה. בפרס זכה גם תלמיד תיכון זימן בדימונה, שוהם דנינו. דנינו, הלומד במגמת פיזיקה, משמש כמנחה מדריכים בתנועת הנוער "צופי דימונה". זוכה נוסף בפרס הוא תלמיד בית"ס למדעים ומנהיגות בירכא, חייטב חוסאם. חוסאם לומד במגמות פיזיקה ומדעי המחשב, ומשתתף בתנועת "זרעים של שלום". כמו כן מתנדב חוסאם במרפאות של קופת חולים מכבי. בפרס זכה גם תלמיד תיכון הרטמן לבנים בירושלים, ידידה הריס. הריס לומד במגמות ביולוגיה ופיזיקה. כמו כן עוסק הריס בחלוקת מזון לנזקקים ומפעיל עבורם ספרייה.

■ התלמידים יצרו "עץ משאלות" לעולם נקי יותר – בי"ס אורט רבין בגן יבנה מועמד השנה להסמכה ל"תו ירוק" של המשרד לשמירת הסביבה ומשה"ח. בבית"ס מתקיימות מגוון יוזמות בנושאים סביבתיים, כמו מיחזור בקבוקי פלסטיק, גינה אקולוגית ו"שבוע איכות הסביבה". את היוזמות מובילה המורה למדעים ורכזת איכות הסביבה בבית"ס, שרון גני. אחת מהפעילויות המקוריות שהתקיימה לאחרונה בנושא זה

כל תלמיד רשם בפתק משאלה לדמותו הרצויה של כדור הארץ בעתיד, וכיצד הוא מתחייב לשמור על הסביבה כדי לסייע למימוש המשאלה.

בבית"ס, הייתה יצירת "עץ משאלות" למען שמירת הסביבה. במסגרת הפעילות הכינו תלמידי שכבת ז' במהלך שיעור מדעים בקבוקי משאלות מבקבוקי פלסטיק בשימוש חוזר. כל תלמיד רשם בפתק משאלה לדמותו הרצויה של כדור הארץ בעתיד, וכיצד הוא מתחייב לשמור על הסביבה כדי לסייע למימוש המשאלה. התלמידים קישטו את הבקבוקים ותלו אותם על עץ גדול במרכז חצר בית"ס, כדי שכל התלמידים, המורים והמבקרים בבית"ס יוכלו להתרשם ממנו. מבית"ס נמסר, כי באמצעות הפעילות למדו התלמידים שכל אחד מהם מחויב לתרום לשמירת איכות הסביבה.

■ ביה"ס יזם ערב הסברה להורי התלמידים לקויי הלמידה – תיכון שוהם יזם בשבוע שעבר מפגש עם הורי תלמידים משכבת י', שאובחנו כלקויי למידה. במהלך המפגש הוקרן להורים הסרט "עשה שאדע". הסרט עוסק בילד לקוי למידה, המתקשה ללמוד את דרשת הבר מצווה שלו בגלל קשייו בקריאה. לאחר מכן האזינו ההורים להסבר מיועצת מרכז הלמידה הבית ספרי בנושא הטיפול בתלמידים לקויי למידה בבית"ס. להורים גם הוסבר על סוגי האבחונים, תהליך הגשת הבקשות לקבלת התאמות במבחנים לוועדת ההתאמה המחוזית, וסוגי ההתאמות שלהן זוכים התלמידים לקויי הלמידה. כמו כן הוצג בפני ההורים מרכז הלמידה, הפועל בתיכון זו השנה השביעית. במסגרת מרכז הלמידה מוענקים שיעורי תגבור לקבוצות קטנות של תלמידים לקויי למידה וסדנאות בנושא "חרדת בחינות". במרכז פועלים מורים בעלי הכשרה מקצועית באסטרטגיות למידה והוראה מתקנת.

■ החלה שנת הפעילות בתוכנית חושבים חיובי+ – בשבוע שעבר החלה הפעילות לשנת תשע"א בתוכנית "חושבים חיובי+". בתוכנית משתתפים מאות מתנדבים מ-12 חברות הייטק ובהן: אינטל ישראל, מארוול, יבמ, קודאק, פיליפס וסיסקו. התוכנית מתקיימת בבתי"ס על יסודיים בפתח תקווה, קיבוץ יקום, ירושלים וקריית גת. מטרת התוכנית היא לקדם את ההישגים הלימודיים של תלמידי תיכון המתקשים במתמטיקה, מדעים והאנגלית. במסגרת התוכנית מגיעים המתנדבים לבתי"ס ומעניקים שיעורי עזר לאלפי תלמידים במשך שנת הלימודים. התוכנית החלה כיוזמה של סניף אינטל בפתח תקווה, ובעקבות הצלחתה התרחבה לשאר סניפי החברה בארץ. מחברת אינטל נמסר, כי הישגי התלמידים שהשתתפו בתוכנית השתפרו משמעותית. בחברת אינטל ישראל מהווה התוכנית חלק מהפרויקט העולמי "אינטל תורמים בריבוע". במסגרת הפרויקט מעניקה קרן אינטל 200 דולר לבי"ס המשתתף בתוכנית עבור כל 20 שעות התנדבות

■ לא להסס – כ-50 מפקחים, מנהלי תיכונים, ראשי רשויות מקומיות ומנהלי מחלקות חינוך מהמגזר הבדואי במחוז, השתתפו בשבוע שעבר בכנס. נושא הכנס היה "מנהיגות חינוכית בחברה הבדואית בצפון". בכנס, שנערך במלון גולדן קראון בנצרת, השתתפו גם הממונה על החינוך במגזר הבדואי במשה"ח, ד"ר מוחמד אלהייב, ומנהלת המחוז, ד"ר אורנה שמחון. מנהלת המחוז שיבחה בכנס את העשייה לקידום החינוך ואת המאמצים לשיפור תנאי הלימוד בבתי"ס במגזר הבדואי בצפון. עם זאת ביקשה ד"ר שמחון מהמנהלים והמפקחים שלא להסס ולהוציא מבתי"ס הבדואים עובדי הוראה כושלים, המונעים את קידום הישגי התלמידים. ד"ר אלהייב הרצה בכנס על הקשר שבין מנהיגות למצוינות, וכיצד ניתן לעשות שימוש במנהיגות החינוכית במגזר הבדואי כדי להביא לשיפור בהישגי התלמידים. משתתפי הכנס גם נטלו חלק בסדנאות בנושאי בחינות המיצ"ב, מבדקי האקלים החינוכי ובחינות הבגרות. תוצרי הסדנאות והתובנות הנגזרות מהן הוצגו בפני מליאת הכנס.

מחוז חיפה

■ הזדמנות לשינוי – כ-300 מפקחים, מנהלי בתי"ס וסגניהם, השתתפו לאחרונה בכנס, שערך המחוז בשיתוף עם המחלקה להוראת הטכנולוגיה והמדעים בטכניון.

מנהל המחוז ציין, כי השעה הפרטנית שיפורה מאוד את האקלים החינוכי ויצרה אווירה חיובית בבתי"ס.

נושא הכנס היה "השיעור הפרטני ב'אופק חדש' כהזדמנות לשינוי". בכנס השתתפו גם המשנה למנכ"ל משה"ח, ד"ר איציק תומר, ומנהל המחוז, אהרון זבידה. מנהל המחוז הציג בכנס את הישגי המחוז ביישום תוכנית אופק חדש. זבידה הדגיש בדבריו את חשיבותה של השעה הפרטנית כמנוף לקידום תלמידים וכגורם מרכזי לכינון מערכת יחסים בונה בין המורים לתלמידיהם. מנהל המחוז ציין, כי השעה הפרטנית שיפורה מאוד את האקלים החינוכי ויצרה אווירה חיובית בבתי"ס. במהלך הכנס הוצג סרט שצולם במהלך שעה פרטנית, הממחיש את חשיבותה.

מחוז מרכז

■ איכות ומצוינות – מחוז מרכז ערך בשבוע שעבר כנס בנושא "איכות ומצוינות בסימן שנת השפה העברית". הכנס התקיים במרכז הכנסים וואהל באוניברסיטת בר אילן. במהלך הכנס הוענק פרס החינוך היישובי של המחוז לשנת תש"ע. הפרס הוענק לראש עיריית יהוד-מונוסון, יוסי בן דוד, ראש המועצה האזורית גזר, פטר וייס, וראש המועצה האזורית דרום השרון, מוטי דלג'ו. מנימוקי המחוז להענקת הפרס לעיריית יהוד-מונוסון עולה, כי העירייה פועלת לשיפור הישגים לימודיים וטיפוח אקלים חינוכי מיטבי במוסדות החינוך, מעודדת יוזמות ותוכניות לקידום נוער, ומשקיעה רבות בתשתיות, מתקני ספורט ובטיחות מוסדות החינוך, ובסביבות לימודים מתקשבות. מנימוקי המחוז להענקת הפרס למועצה האזורית גזר עולה, כי המועצה משקיעה רבות בתשתיות מוסדות החינוך, ומשתפת את ועדי ההורים, המחנכים, המפקחים ומומחים בעשייה לקידום אקלים מיטבי וטיפוח ערכי כבוד וסובלנות במוסדות החינוך.

מנימוקי המחוז להענקת הפרס למועצה האזורית דרום השרון עולה, כי המועצה הקימה מערכת לקידום תלמידים בעלי צרכים מיוחדים, מצטיינים וחלשים כאחד, ומשקיעה רבות בתשתיות מוסדות החינוך.

מחוז דרום

■ יעד שאפתני – עיריית אשדוד הצטרפה בחודש שעבר למספר רשויות מקומיות בישראל המחזיקות בפורטל חינוך יישובי. בפורטל מרוכזים האתרים הבית ספריים, אתרי המרכזים העירוניים תומכי החינוך, כמו החווה החקלאית ומרכז פסג"ה, ואתר ועד ההורים העירוני. בפורטל גם מתפרסם בלוג של מחזיק תיק החינוך בעירייה, יהודה פרנקל. במאמר האחרון שלו בבלוג מספר פרנקל,

כי אחת מתוכניות הדגל של מערכת החינוך באשדוד היא להעצים את לימודי הפיזיקה. לדבריו, העירייה קבעה במקצוע זה יעד, שעל פיו 25% מתלמידי התיכונים העירוניים ייבחנו בבחינות הבגרות בפיזיקה ברמה של חמש יחידות לימוד. פרנקל מציין, כי מדובר ביעד שאפתני, אך בר השגה. לדבריו, כבר כיום נבחנים כ-14% מתלמידי התיכונים בעיר בבחינת הבגרות בפיזיקה, בעוד שהממוצע הארצי עומד על 8% בלבד.

■ ראשון מסוגו – כ-3,000 תלמידי שכבות י"א-י"ב מהתיכונים בבאר שבע, השתתפו בשבוע שעבר באירוע של חילות צה"ל. האירוע, שהוא הראשון מסוגו המתקיים בבאר שבע, נערך בשיתוף עם העירייה ומשה"ח. מטרת האירוע הייתה להכין את בני הנוער לקראת הגיוס לצה"ל ולהגביר את המוטיבציה שלהם לשרת שירות משמעותי. האירוע התקיים במתחם השוק הבדואי בעיר. במסגרת האירוע הוצבו דוכני תצוגה של החילות השונים. גם לשכת הגיוס בבאר שבע הקימה במתחם דוכן גדול, שבו הוסבר לתלמידים על צווי הגיוס ותהליך החיול. במהלך היום ביקרו במתחם ראש העיר, רוביק דנילוביץ', ומנהלת המחוז, עמירה חיים.

ליהנות מכל עולמות התוכן של בריינפופ במחיר מיוחד!

בריינפופ, עולם של תכנים חינוכיים באתר אחד!

- מאות סרטוני אנימציה ומבדקי ידע במגוון תחומים
- מדע וטכנולוגיה, היסטוריה, תרבות, גיאוגרפיה, מתמטיקה, מורשת, מוסיקה ואמנות ועוד
- מערכי שיעור, פעילויות, ניסויים, שאלות ותשובות ותכנים נוספים

בריינפופ ESL, האתר המוביל ללימודי אנגלית

- תפישה פדגוגית ייחודית ללימוד השפה האנגלית
- החל מהשלבים הראשונים של הלימוד
- קריאה, כתיבה, דיבור, שמיעה, אוצר מילים, דקדוק, לימוד הדרגתי ומובנה
- גישה חווייתית, אינטראקטיבית ומהנה ללימוד והוראת השפה האנגלית

לפרטים נוספים ומידע:

www.brainpop.co.il | www.brainpopesl.co.il
service@brainpop.co.il | 03-6878989 | שלוחה 1

